

بررسی دوره معماری مدرن در ایران (مدرنیته ایرانی)

سمانه رضائی^{۱*} ، رضا موسوی^۲

۱- کارشناس ارشد معماری دانشگاه آزاد واحد شبستر samanerezaee63@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد ارومیه kiyani199069@yahoo.com

چکیده

یکی از بارزترین خصایص فرهنگی فلسفه معاصر پدیده مدرنیته و به عنوان سبک تفکر مدرنیسم است. اگر به علوم، فنون و هنرهای مختلف با دیدی محققانه نگریسته شود، به راحتی می توان رد پای تفکر مدرن را در آن مشاهده کرد. این دیدگاه در هنر معماری نیز نمود یافته است و معماری ایرانی نیز از آن متأثر است. لغت مدرنیسم با ریشه یونانی، نخستین بار، قرن ششم میلادی از کلمه *Modo* یعنی تازگی استخراج شد و در نهایت به معنای تازگی به کار رفت. لغت مدرنوس، مربوط به آثار هنرمندانی می شد که به شکلی نو و بدون توجه به سابقه هنری با خلاقیت های تازه، آثار جدیدی را خلق می کردند. تفکر مدرن به عنوان یک جهان بینی و ایدئولوژی مطرح می شود، در حالی که معماری مدرن یک سبک معماری است. از سوی دیگر معماری مدرن مربوط به زمان و مکان کاملاً مشخصی است، در حالی که جهان بینی مدرن فاقد مکان و زمان است. با توجه به شناخت حاصل شده از معماری مدرن اروپا، اکنون می توان پیامدهای این شیوه معماری را در جهان سوم و ایران بررسی کرد چرا که معماری دوره مدرن در ایران، نه برگرفته از شناسنامه معماری مدرن، بلکه منطبق بر جامعه شبه مدرن است. در جهت تشخیص خصایص معماری مدرن ایرانی، باید نقطه اشتراک معماری مدرن و جامعه مدرن را بررسی کرد. چرا که این خصوصیات به صورت ترکیبی معماری التقاطی معاصر را رقم می زند. مدرنیته ایران در فضای خالی بین لایه های اجتماعی و فرهنگی ایران مستقر شده است و علت آن به دو نوع نگاه سنت گرایانه و نوگرایانه باز میگردد، در صورتی که مدرنیته غرب ساختارها و اساس زندگی را میسازد، مدرنیته ایران می کوشد تا مدرنیته را با سنت پیوند بزند ولی این پیوند با کمترین حرکتی در جامعه استحکام خود را از دست داده و نوگرایان نیز به دلیل عدم شناخت کافی از مدرنیته قادر به برقراری این پیوند نیستند.

در این نوشتار تلاش بر این است تا به صورت اجمالی معماری معاصر ایران بررسی شود و نیز تأملی بر چگونگی ورود معماری مدرن در عرصه معماری ایران شود.

واژه های کلیدی: معماری معاصر، مدرنیته ، مدرنیته ایرانی، سنت گرایان ، نو گرایان